

La segregació escolar: reptes socials i polítics

27 d'octubre de 2009
www.debats.cat

VINCENT DUPRIEZ
UNIVERSITAT DE LOVAINA

Estructura

2

1. **Quin és el problema? Segregació o desigualtat?**
2. **Influència de la segregació i efecte escola: anàlisi**
3. **Orígens de la segregació escolar**
4. **Conclusió**

1. Quin és el problema? Segregació o desigualtat?

3

Segregació: distribució desigual dels individus respecte d'una característica específica, amb efectes negatius per a determinades categories d'individus.

En el camp escolar: segregació social, acadèmica o ètnica.

- A Europa, percebre la segregació escolar com un problema és un fenomen recent.
- En molts estudis, s'investiga la segregació perquè apareix com **la causa** d'altres fenòmens (per exemple, la desigualtat d'oportunitats).
- Investigació sobre *peer effect*, *compositional effect* o *school mix effect*.
- Un fet comú: el problema és **l'efecte** de les diferències de població entre escoles.
- Aquest efecte es pot mesurar amb relació a diferents variables: aprenentatge, benestar, etc.

- **Em sembla important posar en debat la naturalesa del problema sobre la segregació:**
 - Un problema en si mateix: perquè en una societat democràtica pluralista, l'escola és el lloc on s'aprèn a viure amb individus i grups diferents.
 - Un problema perquè genera diverses formes de desigualtat.

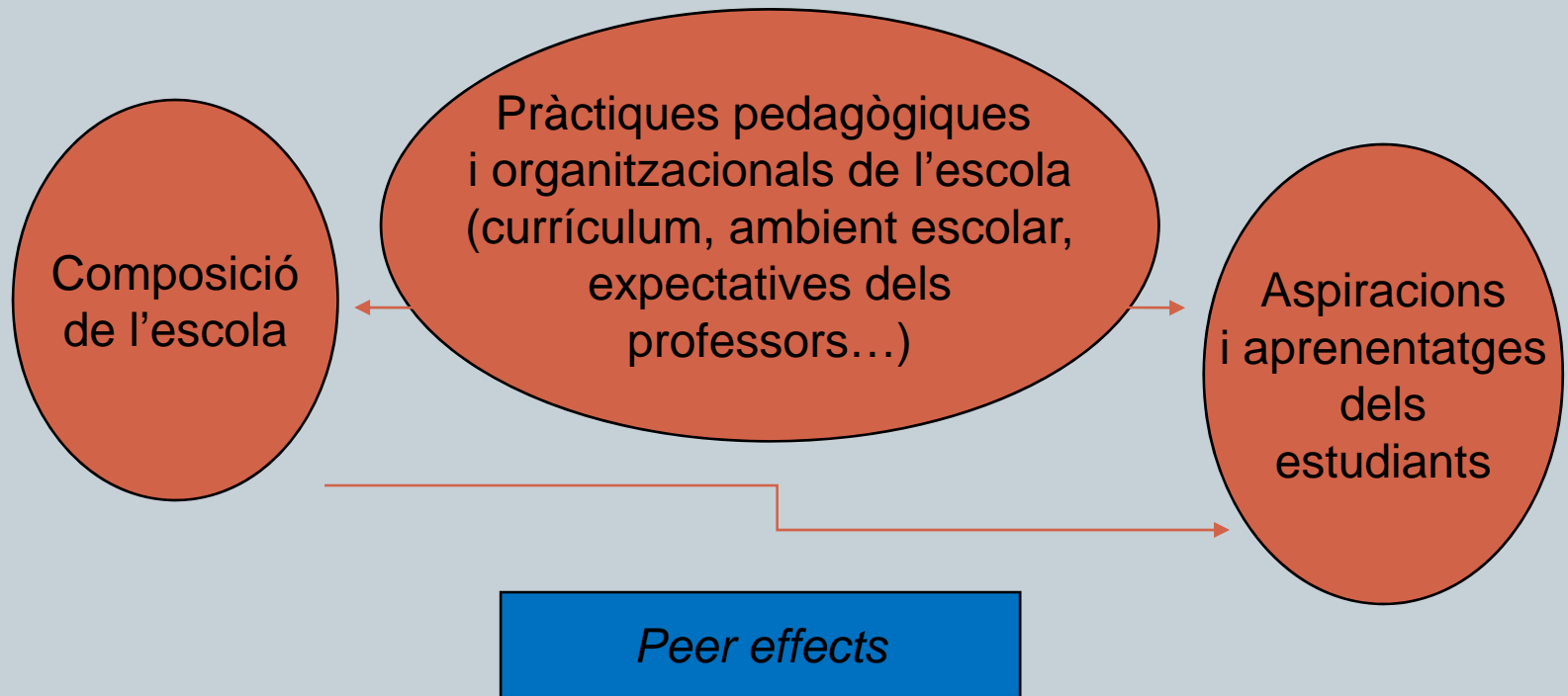
2. Influència de la segregació i efecte escola: anàlisi

6

1. Anàlisis internacionals
2. Anàlisis nacionals (Bèlgica, Holanda, Anglaterra...)
 - Hi ha diferències de resultats entre els centres?
 - Quina és la influència específica de la segregació (o de la composició de l'escola) sobre aquestes diferències?

Influència directa i indirecta de la composició de l'escola

7

3. Orígens de la segregació escolar

8

- Segregació residencial.
- Diferenciació precoç del currículum (*tracking*), que té un efecte notable sobre la segregació (acadèmica i social), la desigualtat de resultats i també la desigualtat social de resultats (Dupriez i Dumay, 2006; Dupriez *et al.*, 2008).
- *Free choice* i (quasi)mercat escolar.

- Nova hipòtesi: si el *free choice* pot augmentar la segregació, l'efecte sobre la desigualtat és més fort en un context d'autonomia pedagògica dels centres, perquè afavoreix processos d'*adaptació recíproca* entre els centres i el seu públic.

4. Conclusions

10

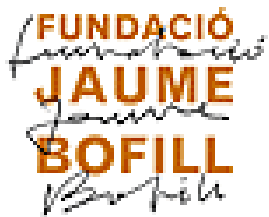
- Als països on hi ha diferències de composició importants entre els centres, aquesta diferència té un efecte sobre l'escolaritat (aprenentatges).
- Aquest efecte és probablement més ampli quan la segregació va acompanyada d'un grau important d'autonomia per als centres.
- Amb tota evidència, la segregació (acadèmica i social) és afectada per la presència d'una diferenciació curricular (*tracking*); també, però d'una manera més complexa, pel *free choice*.

- **Lluitar contra la segregació és un procés summament complex. Caldria considerar:**
 - Intervencions en altres àrees (habitatge, salut, ocupació, etc.).
 - Regulació de les inscripcions a les escoles públiques (i privades; *cf.* debats a Bèlgica).
 - Regulació del currículum i avaluació externa dels aprenentatges.
 - Recursos addicionals per a garantir la igualtat d'oportunitats i la qualitat de l'ensenyament en els centres amb població menys afavorida (efecte directe sobre la desigualtat i possible efecte indirecte sobre la segregació).

DEBATS
D'EDUCACIÓ

Organitzen:

Amb la col·laboració de:

